

Ex li. de viris illustribus. pfa-
tio Sancti hieronimi i epistolas
ca. beati Petri apostoli.

Imō petr⁹

filius iohannis, pui-
cię galileę vico beth
saïda frater andree
apostoli et princeps apostolorū.
post episcopatum antbiocēsis ec-
clesię et p̄dicationem dispersio-
nis eorum qui de circuncisione
crediderant in ponto galatia ca-
padocia asia et bithinia secundo
Claudij anno ad expugnandū si-
monez magū romam p̄git. Ibis
vigintiquinqz annis cathedralē sa-
cerdotalem tenuit usq ad ultimū
annum Neronis. i. quartum de-
cimum: a quo et affixus cruci mar-
tiro coronatus est. capite ad ter-
ram verso. et in sublime pedibus
eleuatis: asserēs se indignus q sic
crucifigeretur ut dominus suus.
Scripsit duas epistolas que ca-
nonice nominant. quarū secunda
a pleriqz eius esse negat propter
stili cuius priorē dissontia. Sed
et euangelium iuxta marcū. qui au-
ditor eius et interpres fuit huius
dicī. Libri autem eius e quibus
vnus actorum eius scribit. aliis
euangelij. Tercius p̄dicationis.
Quartus apocalipsis. Quintus
iudicij inter apocribas scriptu-
ras reputant. Sepultus rome in
vaticano iuxta viam triumphalez
tot⁹ vrbis veneratione celebrat.

Argumentum in easdem.

Sicipulos salvatoris in-
uicti toto orbe diffusos et
peregrinos in hoc sēculo
monstrat; et p̄terē vitę penitere
suadet et in nouā vitam p̄ficere to-
ta cum sollicitudine exhortat. Si
mon petrus filius iohannis pro-
uincię galileę vico bethsaïda fra-
ter andree apostoli.

C. .1. scelere nome.

Etrus apo-
stolus ihesu christi
electis aduenis di-
spersionis ponti. galatie. asie. et bi-

Apleriqz eius e-
ne. Sed ad repellē
dam eoz opinionem
qui negant secundam
petri esse epistolā. san-
cti hieronimi offeren-
da est sentētia: rbi di-
cit p̄flegens contra io-
uianuz: Nolui om-
nem locū secundū epi-
stole petri ponere et e-
uangelij iuxta marcū
qui interpres ei dicit

C. .1.
Tempe quo c̄pit ec-
lesia. quidā de genti-
litate qui transierant
ad iudaismū credide-
rant deo. q. p̄fē fidez
patiebant et dispersi
erāt. hos p̄fortat apo-
stolus. Scribit antez
a roma tēpe Claudij
cesaris.

Electis. Ad hoc
ut p̄ dationē spiritus
sanctificaret. mūdati
ab omnibus peccatis
ut obediēre inciperent
christo. qui p̄ inobedi-
entia pierāt: ut aspsi
sanguine christi dia-
boli potestate vitare
sicut israel p̄ agni san-
guinem de egyp̄to exiuit. In veteri lege quecumqz sanctificanda erant san-
guine hostiarū solebant aspergi.

Aduenis. Aduenis latine. grece. p̄seliti. Sic appellabant iudei illos q
de gentibus nati in deum credere: et circuncisione accepta iudaico more vi-
vere iuxta legem dei voluerūt. Electos ergo aduenas dicit qui de gentili-
tate ad susceptionē legis. et postmodū ad acceptanceē fidei guenerūt. Sed

et nos si veraciter cū p̄pheta dicere possumus. quoniam incole nos sumus
apud te in terra: et p̄gredi sicut omnes patres nostri. ad nos quoqz episto-
las beati petri scriptas credere: et vt nobis missas legere debemus. Deniqz
in ipsis epistolis admonet nos quasi alibi patriā habentes. Charissimi ob-
secro vos tanqz aduenas et p̄grediōs. 4.ii.4.

Vel Aduenis. i. aduenis diligis ab hierosolimis p̄secutione que facta ē
sub stephano et alijs multis p̄secutionibz tuz a inde ista a gentibus. p̄ fide
christi afflictis et sepe
a sedibz suis expulsi.
Dispersionis.

Anno ascensionis mor-
tis est stephanus et
multi timore dispersi.
Ponti gala. bi.

Vinnes he pronunti-
grecorū sunt in asia. h
ē et alii bithini in eu-
ropa: de qua illi qui ī
asia sunt bithini origi-
nē habuerūt. Illa
autē que ī asia ē bithi-
nia et maior frigida vo-
cat; q̄ biera flumen a
galatia distinuat.
Bratia uobis.

Hinc gratia xp̄i ad
pacē reconciliationis
ei⁹ nunqz venit. nibil
pacifici nisi p̄ gratiā
eius habere valēt.

Et pax multi.
Nulla aduersitas re-
trahat vos a landibz
dei: omnis tribulatio
invitet vos ad laudē
quia omnia ad felici-
tē multiplicant. vt
qd̄ bene cepisti perse-
cte p̄pleatis.

Regenerauit.
Cum nostris meritis
generati essemus ad
mortem: sua misericordia nos regenerauit
ad vitaz. Sic dilexit
vitam nostram: vt p̄
hac filium disponeret
morti. et morte p̄ resur-
rectionem destruta.
spem nobis exemplū
q̄ resurgendi ostēde-
ret. Mortuus est. ne
morti timeremus. sur-
redit: vt resurrectionē
speraremus.

Si de p̄senti. ad
hoc regenerauit. vt es-
setis hereditas ei⁹ q̄s
possideret: sicut aliquis homo hereditatē. **I**n corruptibile ne corrumpani
criminalibus. **I**n contaminatam. ne etiā mediocribus contaminemini. In
marcessibile. ne etiā quotidianis et venialibus marcessatis. **C**onservatam
in celis: vt ita seruemini in aīa et corpore: vt p̄ mundiciā sitis celi et sedes dei.

In corruptibile. Naturaliter nō est anima corruptibilis. sed gra-
tia dei p̄ fidem. et iusticiā et intellectū p̄fici corruptibilis.

In uobis zc. Qui dedit vobis credentibus potestatē filios dei fieri:
posuit in nobis illam p̄seuerantia. p̄ quā hereditatē in celis accipiat. q̄a
qui non seruauerit disciplinā patris: nō mereb̄ hereditatē eius.

In uirtu. dei cu. Nullus sūc libertatis potentia custodiri valet in bo-
nis misi ille p̄ficiat a quo initū bone actionis habetis. laborate de fide p̄ si-
dem venturi in salutē eternā. que et modo nō appareret: tamē parata ē re-
uelari. si nos fuerimus parati.
Nunc si oportet. Si. i. q̄n̄ oportet. Vel si oportet p̄tristari subandit
ne deficiamus. Vel ita si nō oportet p̄tristari iueniat. p̄batio vestre fidei

in landem. et tunc nō erit in libro. sic."

Ut probatio zc. **In laude.** Cum index landas ea dicat. Esurini.
et dedistis mihi m-ze. **In gloria.** Cum glorificans eam dicet: venite. b.
p-m. zc. **Honorem.** Quando dicet Tollerat impius ne videat gloriaz
d- et tunc iusti ibunt in vitā eternam. Unde siquis mihi ministrauerit ho-
norificabit eum pater mens qui ē in celis. **Vel.** **In laudem.** Ut lauda-
biles et glorioli sit p constantia. in revelatione. id ē. in die iudicij. qn reue-
labitur qm magne po-
tentis sit deus. Et bo-
norē vt dicat vobis:
venite benedicti pa-
tres mei.

Preciosior sau-

ro. Patientia san-

ctorum auro compa-

ratur: quia sicuti me-

tallis aliquid auro p-

ciosius nō est. ita hēc

apd dēū oī lande di-

gnissima ē. Sicut em-

aurn in fornae exa-

minatū: platum foras

cuius sit fulgoris ap-

parebit. ita fidei cō-

stantia inter p̄fusuras

p̄temptibilis videt. s-

finito certamine in in-

dicio qm̄ sit glorie

ostender. unde dicit

preciosa in cōspē. d-m.

sanctor ei. Unde et

ibidem: Inueniat zc.

Salutē animarū.

Que salus multum ē

amanda: quia de hac

salute multū exquisie-

runt: quādo vel quo

ordine salētē eterna mū-

do adueniret. Unde

dicit. Multi p̄phete

reges voluerunt vi-

dere que vos videtis

et nō viderunt.

Prophetauerūt

Palam hominibus

loquēdo et exponēdo

que in occulto iterē

p̄templationis ipsi co-

gnouerunt.

Duo dūl quale

tempus. Qd tem-

pus quo anno v'l sub

quo principe. Quale

bellicosum vel pacifi-

cu- et vel quo ordine p-

partū virginis. vel q-

alto modo.

Spiritus christi

Archangulos et p̄pū

quos vocat spiritus:

et quos opatūr domi-

nus. qui christo sunt

subiecti.

Dosteriores glorias.

Duc sunt glorificationes domini secunduz

suscepti hominis formam.

Vna qua resurrexit a mortuis. et alia qua as-

scendit in celū ante oculos apostolorū.

Restat tercia. et ipsa in cōspectu bo-

minus: cū in maiestate venerit ut reddat cuiqz scdm opa sua.

Clobis autē zc. Hoc ideo. ut moneat illos curam gerere salutis obla-

te: quā sic amauerunt priores sancti.

Spiritus sancto. Spiritus in p̄phetis. spiritus in apostolis: ita appa-

ret et p̄phete et apostoli eandē salutē nunciant.

Illi venturā: isti impletaz

Vna itaqz ecclisia. cuius pars p̄cessit aduentū christi: ps sequit.

In que desiderat an. Tanta ē eius qui passus ē. et nobis hominis

gloria posterior: ut etiam angelice in celo virtutes cū sicut eterna felicitate
pfecte: non solum immortalis deitatis magnificiā. sed assumpte humani
tatis eius claritatē semp aspicere gaudeant. Sed cur cernere desiderant:
cuīs faciē nūc cernere cessant: nūc quia p̄templatio diuinę p̄sentię ita
angelos beatificant: ut eius semp vista gloria satient: et semp eius dulcedine
quasi nouā isatiabiliter esuriant. Vel in quē spiritū sanctum. qui tante ma-
iestatis et glorię. ut semp eius visio. sicut etiā ipsius patris et filii. delideret

ab angelis. quem gra-
tia diuinę pietatis ad
terras causa humanae
salutis misit et illustra-
dis fidelium menti
bus infudit.

Dropter quod.

Quia rāta gratia vo-
bis est. p̄missa: ut reue-
late videns illā quāz
nūc vident angelī:
tanto amplius digni
esse curate. ut eam p̄ci
pere valeatis.

Operate. Secu-
ri expectate mēte et cor-
pore casti. Nam qui
domino se placere nō
nouit: merito spe bo-
noꝝ carens. ne ciuius
adueniat: metuit.

filii. Et ut secure
possitis expectare. si-
tis filii obediētes pa-
tri coripienti.

Qui uocauit san-
ctum. Id est. san-
ctificatum et sanctifica-
tem vos: ut in omni
conuersatione sitis san-
cti. Vñ estote et vos
perfecti: sicut et pater
vester celestis est per-
fectus.

Sine acceptiō.
zc. Nō ut carnalis
pater. qui filiis peccā-
tibus indulgentius qm̄
semis parcere p̄suevit.
Sed deus pater et ser-
uos obedientiē immo-
rbostes manū sibi ad-
optat. et qui filio: una
nomine videbant' ho-
norabiliōres. pro ino-
bedientia hereditatis
reddit exortio.

Incolatus ue.t.

Et ut possitis esse san-
cti p̄uersamini tempo-
re vestri incolatus qm̄
dū in huius mundi
exilio estis in timore.
beatus enim quissem-
per ē pauidus hoc di-

co si inuocatis. quasi. Alter autē non inuocatis: nūc solici et timidi sitis.

Scientes qm̄ nō cor. Quanto maius precium quo redempti estis a
corruptionē ritę carnalis: tanto amplius timere debetis. ne revertendo ad
corruptelā viciorū animū vestri redemptoris offendatis.

Sed precioso sanguine. Oido. Sed precioso sanguine christi qm̄
si agni incōtaminati et immaculati hic tangit leuiticas et sacerdotales cele-
brationes. Significat autem animam mundā p̄ iusticiā que offert' deo.

Agni. Mansueti non aperientis os sumam lana. sua vestiētis nos in p̄f-

icatione sua.

Simpli ex corde. Non aliquo modo. vel incōmodo. Non ex sanguinibus: neq; ex voluntate viri: sed et deo.

Non ex semine. Sicut ex semine corruptibili: caro que corrumpitur nascitur: sic p aquā verbo dei pseccatam: vita que finē nesciat: tribueret. qd etiā apte ppheticō testimonio astruit: quia omnis caro fenum.

Sicut incorruptibile ē preciū dominicē passionis quo redēpti sumus ita et incorruptibile ē sacramētū sacri fontis quo renascimur. Quia ita sibi in uicem connectūt: vt vnum sine altero salutem conferre nequeat.

Ita em̄ vos domin⁹ tempē incarnationis sue sanguine suo om̄nes redemit: vt nos q̄ q̄s nostro tempē viri tim pro regeneratōne baptisi ad psortiū eiusdē regenerationis puenire mereamur.

Verbū autē do. Et. Sicut ergo corruptibilis corruptibili generat: ita verbū qd manet in eternū dat vitāz eternā renatis ex aq; et spūsancto.

C. II.

Deponētes om̄ma. Ang. Quid ē malicia nisi nocendi amor? Quid dolus? nisi aliud agere. alid simulare. Quid adulatio? nisi fallaci lan de seductio. Quid inuidia nisi odīz felicitatis alienē. Quid de tracīo nisi mordacior q̄ veracior reprobatio. Malitia malo delectat alieno. Dolus duplicitas. Adulatio lingua. Detractio vulnerat famam.

Sicut modo genitū infan- tia. Quia sic renati estis. et filii eterni facti. tales estote per studium bona puerationis: quales sunt infantes recenter nati p naturā etatis.

Rationabiles si ne do. Et si infantes p maliciā remotā rationabiles tamen p sapientiā. nec ratio aliqua ad uerbiū seculi nos trahat: sed si ne dolo sitis. Unde estote prudētū. et sim. sicut co. Et.

Laccon. Tangit illos. q ad audiēdas sacras lectōes fastidi os adueniūt. ignari illius sitis et surici. de qua dominus ait. Beati q̄ esuriantur et sitiunt iusticiam: ideoq tardius ad pfecta salutis incrementa pueniunt. quo possint solido cibo verbi refici. i. archana cognoscere diuina. et maiora facere bona.

Ut in eo. Ut etiā bene discendo p sacramenta dominicē incarnationis pueniatis ad contemplationem diuinę maiestatis.

Si tamen gustat. Hoc pacto purgata cordis malicia. vitalem christi almoniā pcupiscite: si quanta sit diuina dulcedo sapitis. Nam qui nibil

de eius dulcedine gustat. non ē mirū si hunc terrestribus desiderijs sordide dare non eniat.

Ad quem. Quasi accedite ad eum: quia accedentes p fidem supedi camini: quia fundamentū alius nemo potest ponere preter id qd politum est quod est christus ihesus.

Lapidem. Super quē fundat̄ eterna ciuitas. non materialē lapidē sed viuum: qui nullis pussionib; potuit dehici: sic nec illi q̄ fundati sūt in eo.

Tanq; lapides.

Per infidelitatē dū ri et insensibiles: sed p discretionē eruditū viuificant̄ et apti sūt: vt in dei edificio charitate pingant.

Edificamini tē. Ad offerendū bona opera elemosinas pces et vos ipsos.

Per ihesū chri- stum. Hoc ad omnia referit. edificamini sacerdotes estis. offeratis. et bōtū p ihesum christum cuius gratia omnia habentis.

Dropter quod.

Confirmandū q̄d minus ppter firmitatem suā iure sit lapis vocatus.

Clobis credenti- bus ē ho. sed no cre. et la. q. r. e.

Ita repbatus ab illis sicut ab illis. ille lapidis hic i. creditibus ē factus in c. a. et infidelibus factus est lapidis offensionis et pscandalī.

No credentibus et la. q. r. e. Quia sicut ipsi in sua edificatione eum repbaue runt: sic et ipē suo ad uenit repbabit illos accepit edificationem domus sue que est in celis.

Et la offens. et pe- scali. Cum lapis sit in quo sustentat̄ et tu ti quiescant boni. in credibilis erit causa offensionis in presenti et credentibus in eum. et ideo cadentes sunt de vicio in vicium. Et in futuro petra scandali quia ad illum quē huilem pculauerunt. collidunt̄ gressus eorum: et cadent in ignē

eternū qui pa. ē dya. et angelis eius.

Offendunt uerbo. Offendit uerbo qui eo p verbiū audiuit. offendit animo: dñ qd audiuit nō credit. cuius stulticiā exaggerat̄. nec credunt in quo et positi. Per naturā ad hoc sunt facti homines: ut credant deo et voluntati eius obtemperent.

Clos autē. Hoc testimonium laudis quandā antiquo populo p moyē datū. gentibus dat apostolus qui in christuz credit̄. qui veluti lapis angularis in ea quā in se israel salutē habuerat. gentes adunauit.

Electum. Per fidem electi et distincti ab illis qui repentes lapidem facti sunt reprobi.
Regale sacerdo. Summi sacerdotis corpori uniti qui regnum sperare et hostias immaculate puerationis deo offerre debeant.
Acquisiti. In sanguine redemptoris eius, qua erat quondam populus Irael redemptus sanguine agni de Egipto. Unde et in sequenti versu multo recordat veteris historie; et hanc specialiter in uno populo ipleat docet.

Annuntietis.

Sicut liberati de Egypto triphale carmine domino cantauerunt ita nos post tenebras dissolutas post accessum remissiones per christum ducendi ad patriam Iugum claritas debemus deo respondere gratias dignas celestib[us] beneficis.

Qui aliquando non populus.

Hinc probatur quia hanc epistolam scribit bis qui de gentibus ad fidem venerantur. Alii ininde versus de prophetia ostegit in qua agitur de vocatione gentium.

Charissimi. Huc usque generaliter instruit ecclesiam explicans vel beneficia quibus nos deus ad salutem vocare vel dona qui bus aliquando indeos nunc autem nos honorare dignatus est hic diversas fideli personas solerter horat. ne carnaliter vivendo se reddant indignos tanta gloria spiritus ne degenerent a gloria nobilitatis sibi promisae et primo liberos et seruos de hinc ministeres et viros tandem seniorum et adolescentes qualiter sese habere debent docet et apte liberos abstinerre a carnibus desideriis admonet: quia solet libertas vita remissioris maiora illecebrari titillatum tolerare picula.

Tanquam aduenas.

Eo minus animum terrenis rebus supponite quo vos patria in celis habere meministis. Repbi hic habebit patriam: cuius desideriis inbiant, ideo relegabunt in perpetuum exiliu carentes voluptatibus. **Ex hoc oportet nos credere.** Plerumque stigit ut pagani qui ritupabant fidem christianorum postea considerantes bonam eorum puerationem christum laudare incipient.

In die visitationis. Subiecti esto fidelibus et incredulis te omni humano creature propter hoc vel in hoc fidei christiana religionis posse detrahatur et per eam trahunt uita condicione. **Deum.** sive regi quasi precenti. si fratre vel deo ue ducibus tanquam ab eo missis

Spē fidem sc̄ptū ad se electum. regale sacerdotiū. gens ī sanguine redēptionis eius.

Sancta. populus acquisitionis ut ī sōdā iam viuētes in passionibus et desideriis sed sancte et iuste viuētes.

Virtutes annūcietis ei⁹ qui vos ī sicut illos dixi in colūna ignis de tenebris vocavit in admirabi

lē lumen suū. **Qui aliquando non** ī spē gratiae ī populo eius vniūtū populus: nunc autem populus dei ī qui nec misericordia sperare noueratis ī qui non p̄secuti misericordiam:

nunc autem misericordia p̄secuti.

ī quia eus misericordia p̄secuti ego

Charissimi obsecro vos tanquam

ī sicut adueni qui permane in alieno loco: addit

peregrinos: qui tenig de loco ad locū transeat.

ī sōdā in hoc mundo: sed alibi patria habētes.

Taduenas et peregrinos abstinere

vos a carnalib[us] desideriis: que ī sōdā cōcupiscentiis blandiētibus caro enerviter subingatur: inde vicio et exercitus sumiter ad uersus animā armatur.

Taduenas et peregrinos abstinere

ī militante aduersus animaz. Con

uerationez vestram inter gentes

ī sicut opando ī puerates vos sultos: qui deos eorum reliquistis et ppter peccata vestra res in mundo affligi credunt.

Habētes bonā. vt in eo quod detra-

ctant de vobis tanquam de malefa-

toribus: ex bonis operibus vos vestra dignitate considerantes glorificant deum

ī fidei vita modestis et condonibus.

Et in die visitationis. Subiecti esto

ī fidelibus et incredulis te omni humano creature propter hoc vel in hoc fidei christiana religionis posse detrahatur et per eam trahunt uita condicione.

Deum. sive regi quasi precenti. si

fratre vel deo

ue ducibus tanquam ab eo missis

Ad vindictam. Non quod semper ita fiat: sed quod esse debet actio ducis. impliciter narrat: qui etiam si bonos damnat non minus ad laudem eorum prout netq[ue] agit: si patienter improbatē eius tolerat boni et sapiēter eius astutie resistunt.

Laudē uero bo. Quia sic est. Vere quodquid duces agunt boni laude p[ro]lequuntur: quia hoc vult deus qui etiam malis vult in bonum: vt vos uteris etiam illis in bonum sine boni sine mali sint faciat obmutescere im-

pin. b. i. It illi ducet

ignorantes quomodo

eis in bonū utramini:

et per eos laudes mereantur.

mini: non inueniant

quid in vobis riuparent: dum etiam ipsos ho-

noratis et patimini: quod

nis sint immundici.

Non quasi uela.

Habentes mali.

Non habētes liberta-

tē vestrā in velamen

malicie: libertas via

non obuoluat corda

vestra: vt tanto licen-

tius peccatis: quanto

minus seruitus depri-

mini: et ne culpam ve-

stram noīe libertatis

perpetuis. Vult autem

liberos eos esse a ser-

uitio culparū: vt prima-

neant serui creatoris

boni et fideles, unde

addit. Sed sicut ser-

ui dei.

Frater. dili

Et iter omnia fratres: ama-

te etiam illos qui predicō-

ne et palli subiecti sunt

vobis: vt fratres in chri-

sto diligite.

Herui subdi.

Hunc usque exhortat ē

liberos ad subiectōē

nunc seruitus loquitur: vt

et ipsi subiecti sunt dñis

Non tantū bo.

zc. Alia translatio.

Non tantū bonis et

modestis sed etiam dis-

ficienciaibus.

Discolis. Id ē in

disciplinis. Scola

greci latini locis: in

quo ad audiēdos ma-

gistros liberalium ar-

tinūz pueniebāt. unde

scola vacatio iterpe-

tat. quia ibi vacabāt

studij. Scolastici igi-

tur sunt eruditii. Discoli indocti et agrestes. Ecce quomodo supra moni- bat subdi humanæ creature ppter deū.

Si propter con-dei. Si ppter deū scientē bonā intentionē aliquis

patiens a domino verberat in iuste cū ei bene serviat: sustinet. i. leues reputet

misericordias. hec ē gratia. et p[ro] hoc efficit gratius deo. et hoc exigit gratia fidei.

Patiens iuste. Si iniuste patimini gratiā dei acquiritis. Nam si

vos iustificatis patientes penas illatas a dominis. vos dico peccates nolēdo

obedire eis: et collaphizati ab ipsis dominis. i. sepe correcti ab illis. vt p[ro] co-

lapbos ad obedientiū inducimini: q[ua]d grā erit vobis inde: nibil. ppter hoc

accipietis a deo.

In hoc enim vocati. Multū glorificat p[ro]ditionem seruorum: quos bene

facentes et absq[ue] culpa rapulatē a dominis crudelibus impib[us] assūmat

imitatores dominicę passionis.

Quia et christus. Cum supra specialiter seruos: nunc totā ecclasiā

instruit; ut etiā dominis in memorā renocet quid p eoꝝ salute vel libera-

tione suis auctor ptulerit.
Tradebat a iudi se iniuste. Illis iudicantibus secundū in iustā le-

gem. vt pote iustus existens sine tradebat deo patri iniuste iudicantes. i.

eos qui eum nequissime p demnabant. nec eius instabat. vt supplicia su-

mentes erudiantur.

Cangit euangelicā pabolam. vt pius pastor relictis nonaginta nouen-

onibus in deserto. re-

nit visitare vnaꝝ que-

pierat.

Episcopum ani-

marum. Vel vili-

tatoꝝ qd̄ idēz ē. Epi-

scopus enim. i. supin-

tendens. q̄ oculi do-

mini sup iustos. z au-

res eius in p̄ces eoꝝ

z visitauit nos oris

ex alto.

C. .III.

Similiter et mu-

lieres. Videtur q̄ mulieres eoꝝ qui i tri-

bulatione erant p̄tem-

nebant viros suos. z

etiā vt alijs placent

se pulcre ornabāt hoc

fieri. p̄bhet.

Ut siquid nō cre-

zc. **G**ta bonas mu-

lieres vult viris incre-

dulis labdi. vt nō so-

lum nibil mali ad im-

periūz eoꝝ faciat. sed

etiā in tam sancta cō-

versatione p̄sistunt in

supabiles. vt iplis vi-

ris etiā exemplūz sunt

charitatis castitatis.

z fidei.

Quare non sit

er. **Q**uare cultus

nō sit capillatura. aut

aurūz circūdans. aut

non sit cultus vestimentoꝝ i. non

sunt festiuꝝ a vestimen-

ta quibus induant.

Sed sit vobis orna-

tus homo cordis inte-

rior. soli deo notus. in

icorruptibilitate spūs

spiritū dico quieti. ab

impugnatōe vicioꝝ

z modesti ne supbiat.

qui talis spiritus z si

homībus nō patet

tamē in conspectu dei

est diues.

Aut circundatio-

Sicut Ciprian⁹ ait:

Herico z purpura in-

dute. christū induere

non possunt. **A**uro z

margaritis z monili-

bus adornate. ora-

menta cordis z corporis pdiderūt. **Q**uod si petr⁹ mulieres quoq̄ admo-

net coercendas z ad ecclesiastīcā disciplinā religiosa obseruatione mode-

randas. q̄ excusare cultus suos possunt p maritū. quāto magis id obser-

uare virginē fas est. cui nulla ornatū sui ppetit ventia. nec diuertere possit

in alterū mendacū culpe. sed sola ipsa remaneat in criminē.

Quia exterior homo vester corruptus ē z beatitudineꝝ integratatis que

xp̄ie est virginitatis habere destitutis. imitamini incorruptionē spiritus

p abstinentiam. z qd̄ corpe non potestis mēte prestate. **H**as em̄ chiss⁹ di-

uitias z bos vestre p̄iunctionis querit ornatū. **A**ud p̄itbagoram natu-

rali scientiē lege dictante eadē sententia inuenit. **V**era ornatā matro-

nūrum p̄dicitionā nō vestes esse.

Tūri. **S**icut p̄cepi vroibus vt p sanctā p̄uersationem suā lucifaciant

maritos z seruat illis. similiter p̄cipio robis o viꝝ. vt p vestrā p̄ueratio-

nem lucifaciant mulieres. z custodite eas vos dico cū illis reddendo debitu

cobabitates. **E**t hoc

secundū p̄scientiam

nō in passionibus de-

siderij. sed sicut deum

intelligimus velle. sc̄z

vt generetis filios in

cultū vnius dei. **V**os

dico ip̄tētes honori-

vasculo m. q̄si ifirmio-

r. z in vestibus z in

alij necessarijs eis p-

videntes. z si aliquan-

do placet illis a coitu

cessare. impendite ho-

noꝝ. quia infirmiores

sunt. **I**mpendite etiā

tanq̄ cohēdib⁹ gra-

tię. in prelenti dage a

deo. z vite dande in

futuro. vel vite p gra-

tia dande.

Imperti. hono-

Vi abstinenus nos a

coitu. honore tribui-

mus. si nō abstinem⁹.

p̄spicuz ē bonoꝝ cō

trarii esc̄ p̄cubitū.

Ult non ipedian-

tur o. u. **I**mpediri

orationes officio con-

ingali p̄memorat. q̄

quotienscunq̄ vro-

debitū reddo. orare n̄

possim⁹. **Q**uod siu-

xta apostoli sermonē

sine itermissione oran-

duz est. **N**unc ergo

mihi p̄ungo seruen-

dum est. me ab oratio-

ne cui semp̄ instare in

beoz. vla p̄pediar.

hora.

In fide aūt om.

Diversas personas.

Diversas condiciones

Diversos sexus docui-

am nunc omnes con-

muniter admoneo in

causa dominice fidei:

vnū cor z vnā ani-

mā babeatis.

Non redentes

Non soli cessent red-

dere maloꝝ p̄ malo. s̄z

etiā p̄ maledicto date

benedictionem.

Quia in hoc uo-

cari estis. **Q**uia

p̄hibuerat maloꝝ pro

malo reddere. sed potius maledicentibus benedicere iussērat. recte. p̄p̄beti

co testimonio astruit fraterna inspectione z bonos semp̄ z malos uideri. vt

meminerimus. z patientiā nostrā qua patimur malos. nostrā beniullen-

tiā. qua p̄frequentibus bona optamus; eterno p̄mio remunerandā. z pse-

cutores digno plectendos supplicio. si vero penituerint: nos quoq̄ p̄ ipso-

rum salute quā p̄cabamur coronā accepturos.

Cat benedictionē. Dicēte iudice. Venite b. p. mei. p. r. **V**el bñdictio-

qua sancti in futura vita benedicent dñm. Quod ergo quisq; in futuro vere nre desiderat, hoc in presenti meditari et agere satagit, peditorem et fratres benedicat et se dignum fraterna benedictione reddat.

Et quis est. Ideo debetis a malo declinare et facere bonū; qd nemo potest vos retrahere a bono, nec a corona; si plifere volueritis immo prout dum nocere volunt.

Et quis. Si verba ptimeliosa si rerum dama, si inferunt tormenta, non nocent; sed patiētiam vestrā exercent.

Siquis aut̄ his vicit. deficit; nō ille qui maius intulit, s; ipse qd ma- lū nō p̄tulit noctuit. Temptat omnis dominus et ea que sup pe- trā et ea que supra are- nam fundat; sed vni- fuitas fundamenti coronā p̄seuerātē tri- buit. Alterā fragilis strūctura struit.

Limōrem autem. In futuro erit beati i p̄nti autē ne timueri- tis timorem eoz; illa que in eis possunt vi- deri timēta; vt regia potestas, et huiusmodi

Dominum autē. Sanctitate christi; qd sit incomprehensibilis gloriū cordis af- fectu ituenī; s; cipsum christum sanctifi- cate in vobis; vt nō a memoria n̄ ab amore recedat. Qui bāc san- citate n̄ considerat; dñc ad insidias hostis.

Omni poscenti. Volenti mutuo acci- pererationabiles pe- cunias nō negemus.

Unde paulus. In sa- pientia ambulate propter eos qui foris sūt sc̄ties quomodo oportet at singulis responde- ri. Foris enim existētes i nōdūm fideles vo- lūt aliquid cognosce- re de spe que in vobis est.

Qui ergo ecclēsia- stico p̄fess magiste- riu doceat patientes,

Rationē. Duob; modis de spe nostra

z fide rationē tebemus reddere; vt querentibus fideliter vel infideliter re- etas causas spei; et fidei intimemus z ipsam fidē et spē inter p̄fūras illi- batā teneamus, ostēdentes p̄ patientiam qua rationabiliter eam p̄seruan- dā dīdicimus; p̄ cuius amore nec aduersa pati, nec morte subire formidam.

Sed cū mo- et ti- consci- tē. In ipsa doctrina scientia qualitatē do- cendi monet obsernari, vt humilitas et viuendo et loquēdo monstrē.

Ut in eo qd de. Vel curate beneficētes, vt qui vestrē bona oneratio ni detrahunt, veniente tempe retributionis p̄fundant; videntes vos cum christo coronari, se cum diabolo damnari.

Melius ē. Ita debetis calūmitatores pati et p̄fundere; quia tutius est vobis pati, p̄ benefactis qd, p̄ malefactis.

Hic illos arguit qui cū p̄ culpis arguunt a fratribus, vel etiā pgnis coer- cent patiēter tolerant. Et si absq; culpa aliquid eis infert a fratribus mor, p̄ trum p̄t in tracūndiā, et qui hactenus videbāt innoxij; p̄ impatientiam et murmurationē reddunt se notios.

Itilius fuit tobis p̄cuti cœitate sine cul-

pa; vt p̄ baref eius patientia, qd elime mago, qui p̄ pfidia p̄cessus a credi- torum dementatione remouet, et eterne viuoni p̄paratur.

Quia et christus. Qui ergo iustus patit christum imitans, qui flagel- lis corripit latronem imitans, qui cū christo in cruce cognito paradisum in- tranit; qd nec flagellis corrigit similiū latrone imitans, qd ppter peccata ascen- dit i cruce, et post crucem iuit in tartara.

Oferret deo. Quia etiā tūc si qd ad p̄dicationē dñi quā p̄ vitā fidelium p̄debat, credere vo- luissent; et ipsos offer- re do patri gaudebat

Siqui autē detrahe- bant de bonis quasi de malefactoibus im- minēte diluvio p̄fun- debantur.

In carcere. Qui habent sensum obscu- ratū tenebris. Merito etiā in hac vita di- cunt carcere inclusi, et in hoc interiori carce- re mentis opibus in- iustis grauantur; do- nec carne soluti in ex- teriores tenebras p̄q- ciant, eternę dama- tionis, habent et iusti- hic carcere, sed tribu- lationum; reprobi ve- ro viciorum.

Spiritu veniēs p̄redi. Qui nostris tibibus carne veniens iter vītē mundo p̄di- canit, ipse etiā ante di- lunium eis qui tunc i- credibili erant, vixerat

hīs qui in carcere erāt. spiritu ve- t̄ sper noe; qd nō credebant deo per noe com- municiens. p̄dīcavit; qui increduli

suerant aliquādo. quādo expecta- bant dei patientiā in diebus noe

Cum fabricaret arca. in qua p̄au- t̄ crediderat deo

hīs qui submersi sunt i diluvio signifi- catur mortificatio carnis. p̄ illos qui salutis sunt significatur vivificatio spiritus, qd spēm octa- ue habeant.

ci. id ē. octo animē salutis factē sūt

p aquā. Quod et vos nunc similis

formē saluōs facit baptisma. non t̄ s̄ non sufficit habere baptizando bona p̄scien- tiā; nisi ad interrogatiōē ecclēsie fidem suam ostendat.

carnis depositio sordiū: sed con-

scientiē bone interrogatio in deū. t̄ s̄ hoc p̄ resurrectionē vt licet christus surrexit a mortuis p̄ glorias patris ita et nos purgati a vicis p̄ aqua regenerationis in nouitate rite ambulemus.

Tper resurrectionē hīsū christi a-

Noe. Qui interpretat̄ requies significat christum qui dat suis fidelib; requiem animarum.

Cum fabrica arca. Sicut arca fabricata ē de lignis levigatis, sic ec- clesia de collectione fidelium animarū, sicut peunte mundo pauci saluantur p aquā; sic ad p̄parationem peuntium quis ē electorū numerus, quia angusta ē via que ducit ad vitā; et pauci sunt qui inueniunt eam.

Quod et uos nūc. Baptisma facit saluos, baptisma dico similiis for- me, i p̄ oīa assimilati illi arce; qdquid ibi carnaliter, hic spiritualiter gerit.

Qd aqua diluvij nullos saluant extra arca positos, sed occidit. significa- bat omnē hereticū licet habentē baptismi sacramentum non alijs sed ipsis aquis ad inferna mergendū, quibus area sublērat ad celum.

Non carnis depo- sor. Non dico illū baptisma salvare, vbi tantū ē depositio sordiū carnis, i vbi caro tantū abluit extēnus, qd heretici ha- buerunt; sed vbi ē interrogatio pure p̄scientiē, i vbi interrogat̄ et exiguit̄ a baptista bona conscientia baptizandi, quia tale baptisma saluat, aliud

occidit. Interrogatio facta et tendens in deum ut per bonam conscientiam unum efficietur cum deo.

Deglutiens mor. Quod deglutimus. agimur ut in corporibus nostris assumptu nusquam pareat. dominus sic morte funditus plumbis; ut nihil contra se valeret. et manente specie veri corporis; abesse labes pascere fragilitatis quod enim nobis permittitur. unde addit. ut et nos. v. eter. b. c.

Droflectus. Si

cum christo resurgens ascendi in celum. et se det ad dexteram dei. sic etiam nobis per baptismum viam salutis et regni celestis patri in tritu signauit.

Subiectis sibi ange. Semper angelos subiectos fuisse filio dei non dubitamus; sed hic ideo subiecti nisi meminit; ut assimilat humanitatem ita in resurrectione sublimataz monstraret: quod omni angelice dignitatis potentia preterat. unde omnia subiecti sunt. s. p. e.

C. III.

Christo igitur passo. Postquam ex eius plumbum dominice resurrectio et nostre auctoritatis de arce et dilectionis sacramento astrinxit reddit ad hoc quod incepit. et imitantes salvatores inter bona quae agimus patienter malorum nequitiam toleremus.

Quisquis iustorum martirio corpore subiectus nibil in mundo habebis ubi peccet. Hoc tantum desiderare cogite ut finito certamine percipiat coronam vite. Calum metes cupit petrum semper imitari et proposito domine passionis exemplo. nos eadem cogitatione contra nequini prauorum contra oblectamenta vicioz precipit armari. volens intelligi: quod enim nos in pace ecclesie quiescentes si habemus patientis induimus. facile iunctate deo lapsus vitam peccatorum.

Qui qui passus Qui timore iudiciorum celestium carnales in mente concupiscentias extinguit: iam similis christo crucifixo quasi mortuus existens peccatis: dei tantum servitio vivit.

Blaſfeman. Et si blaſfemant vos segregatos a p[ro]fida sua: tamen in conuersatione vestra opera iusticie et pietatis videntes mirantur et fidem quo dammodo venerantur.

Dropter hoc. Tanta cura est deo nos mortificari carne. vivificari spiritu. ut his quoque qui maioribus criminibus involuti inter mortuos erant

+ qui potest: quod est in d[omi]n[u]m. et
moriens. qui est in dextera dei. de
glutiens mortem: ut vita eternae be
ati post destruenda morte.
redes efficemur: p[ro]fectus autem
in celum subiectis sibi angelis et
+ potestates secundus + virtutes tertius
ordo.
potestatibus et virtutibus.

C. III.
Christo igitur
In deitate + sicut ipse sp[iritu]te et nos sponte sicut tolerauit oiam et nos toleremus: unde venit utilitas passus in carne: et vos eadē cogita
tione armamini. quia quod passus
est carne desideria peccatis: ut iam non
+ confirmando se in bonis operibus.
hominum desideriis. sed voluntati
dei quod reliquum est in carne vi
+ vere iam cessat a peccatis: quod considerata in a
nitate sceleris sufficit ipsedisse p[ro]tertium tempus.
Huius enim p[ro]ter
tum tempus ad voluntatem gentium
+ sita plumbanda. quod sicut g[ra]ves ambulauerunt
de vicio in vicu[n]o stabiles in uno vicio.
Plumbandam. his qui ambula
uerunt in luxurias. desideriis. vi
nolentiis. p[ro]mesationibus. pota
tionibus. ebrietatis. et illicitis
+ quia carnem crucifixum cuius vicius et p[ro]cupi
scens. idolorum. cultibus. In quo ad
mirantur non recurrentibus vobis
sui quod prius currebatur.
in eandem luxurie confusionem.
+ video minus curate si benefacientes blasphemam
mam a rebus: quia et si vos tacetis. non race
bus iustus iudex qui et illis blasphemus et vobis
patientie premia restituet.
blasphemantes: qui reddent ra
tionem ei qui paratus est iudicare
+ video non debitis curare: quia
vivos et mortuos. Dropter hoc
enim et mortuis euangelizatum est

numerandi. verbū fidei euangelizare p[ro]cepit: ut iudicent quidem. i. con
demnent a se ipsis secundum homines. i. secundum hoc quod ad morem pecca
torum vixerunt in carne. i. in carnalibus desideriis. et abiectis viciis uiuant
in spiritu. i. spiritualiter iuxta voluntatem dei. vel iudicent secundum homines
id est secundum rationem quam deus dedit hominibus: ut ratio ipsorum dant
mala in impijs.

Omnium. Quia
dixerat in iudicio in
dicados viuos et mor
tuos. ne quis blamaret
sibi de longinquitate
furi iudicij. collite
admonet: quia et si in
certus adhuc est ex
tremi discriminis: tamen
certi omnibus quod in
hac vita diu subsiste
re nequimus.

Vigilate in ora
De animo aliquod cogi
ter p[ro]pter id soli quod p[ro]
cat. cu[m] ad orandum ita
mus: omnis carnalis
cogitatio absit: in
tentio cordis finera
deus non sono vocis
sed sensu animi ore.

Charitate conti
Qui per charitatem pri
mum moneret increpat
castigat: per charitatem
operit multitudinem
peccatorum: quod qui pueri
fecerit peccatorum ab er
roe via sua salutib[us]
animam eius a morte et
operit multitudinem pec
catorum.

Quia chaope.
Ex fragilitate carnis
non semper orationi et bo
spitalitati vel alijs vir
tutibus illustre possu
mus: quas officium
corpis et op[er]tina te
pora fieri necesse est.
Ipsa autem charitas
cu[m] instinctu befo
ris agunt: que interiori
bo[ne] p[ro]sidet semper ibi
dem haberi quia in
publicu[m] non semper ostend
di potest.

Si quis loquitur
quasi ser. Si quis
habet scientiam loquend
i. non sibi sed deo im
putet. timeat ne p[er]
voluntatem dei vel au
toritatem sanctarum scri
pturarum. vel p[er] xili
tate fratrum doceat: nec
quod docendum est taceat.

Si quis misstrat
Cum omnia bene et
secundum voluntatem
eius feceritis: non vestris meritis sed gratia eius attributatis: ut alii videntes
vestra bona opera glorificant patrem vestrum qui in celis est.

Charissimi nolite. Si patimini ferme tribulationum que contra
rationem inferunt ad vestram probationem et gloriam: non ideo puteris vos es
se exiles a membris christi. et nolite mirari de illatis malis: ut per illa tentet
vos deus et p[ro]bet: quia antiquum et frequens est electos dei pro eterna salute
in presenti aduersa pati.

Beati eritis &c. Qui patit p nomine christi beatus non em debetis credere q sine remuneracione patiamini: sicut illi qui p suis sceleribus patiuntur: et iniuri puniuntur: vel nemo erubescat pati p nomine christi: sed erubescat pmittere sclera: p quibus iuste puniat. Q si patit vt christianus p fide et confessione nomis christi no erubescat: sed potius glorificet deum pma nens i hoc nomine: vt possint dici: bonus est dominus iste qui habet tam fideles seruos.

Spiritus eius super vos requie.

Quia requiescit sup vos patientes: et in p senti ex parte ad bene opandum: et in futuro pfecte ad remunerandum. Q e honoris ut in p senti sitis hono rables in bonis opibus: et in futuro pfecti pes honoris xpi. Et qd e glorie in p senti pura conscientia in fu turo lumen omni corru prione: tam in anima qd i corpore. Et qd e virtutis: et in p senti et in futuro sup diabolum et membra eius: et unde hec omnia subiungit et requiescit sup vos spiritus sanctus: qui e eius christi. Ipse enim pleniter accepit: et me bis suis dedit: et in fu turo maxime dabit.

Quoniamz repus

&c. Ideo patientis e p nomine christi: q cum nullu malu sine pena possit transiiri: et deus sit in ultimo ma los iudicaturus: asper re i presenti flagellat et corripit omes quos vult recipere ad salutem. Unde salomon. Fili accedens ad servitatem dei: ppara cor tuu ad tentationem. Duo sunt iudicia ei us viuum occultum et aliud manifestum. Oc cultum pena qua nunc vnuq homo aut exercet ad purgatio nem: aut monetur ad conversionem: aut si co temnit vocante exeat ad p demnationem. Alteru manifestum q ventur e iudicare vi uos et mortuos: et nuc est tepus: vt ecclisia p exercitia seculi ad gloria pparetur. Repbi vero nac ducent in bonis dies suos: et in punto ad inferna descendenter.

Et si iustus &c. De pueris assumptum e iuxta veterem editionem. In nostra quo secundus hebraicā veritatē ita est. Si iustus i terra recipit: quanto magis impius et peccator: i si tanta e fragilitas mortalis vite: vt nec iusti quidē qui in celo coronandi sunt hanc sine tribulationibus ppter innu merabile viciate nature labem transeunt: quanto magis hi qui celestis glo rie sunt exortes certū damnationis sue ppter exitū spectant. Aug. Queritis causam quare iustus vir in dei iudicio saluus esse pos sit: et quare: nisi quia dei iusticiā tantam esse certū ē: vt interdum que videtur in hominibus nostro iudicio esse iusta: iudicio dei inueniunt in iusta. Secundum illud homo videt in facie: deus aut in cor.

C. V.

Non e laboriosum deo liberare iustum: sed vt ostendat q merito fuerit damnata tota humana natura: nō vult facile de tanto malo nec ipse deus liberare: ppter quod et peccata pculia sunt: et laboriosa iusticia nihil amittit sed chantas que homines amantes facit: ex deo est.

Comendent animas suas. Et quia incipit iudicium a domo domini: et p multas tribulationes oportet ingredi in regnum dei. Itaq; hoc re stat illis passuris: vt quādo patiuntur secundum q deus vult: et ppter iustici

am: cōmendent animas suas deo: nil de se psumentes. vt et hic le cundū q vult purget et in futuro beatificet: qd fidelis e bona redendo illis quos creauit: patiuntur dico in nefactis: non propter peccata.

C. V.

Seniores. Cuz supra distincte monu islet liberos et seruos viros: et ipsas mulieres post interpositaz p munem exhortatio nem hic alloquitur senes et iuuenes.

Dascite. Hic autem dominus petro totū gregis curam habere iussit: ita ppter sequentibus ecclesiis pastori bus iure mandat. vt enim quisq; qui secum e gregem dei sollicita testis i celis: sed forma facti gregis et inde hoc psequimini premū: et qui ppter humilitatem est.

Non coacte. Non ppter inopiam tempora lium crucis: vt de euā gelio vivere possitis. Et spontanei dicitur: tum intuitu superne mercedis.

Non tantum ppter inopiam vitanda nolite pdcare. Nullus q stus vos impellat: et cuncta opera religiosa debent esse voluntaria sicut in pstructione tabernaculi: que ppter ecclisia pstructionē significat. omnis multitudo filiorum israel mēte deuota primis as domino ad faciem opus tabernaculi: et ipsi artifices sponte obtulerunt.

Similiter ado. Postq; seniores quomodo pcessent docuit: etiā ministres paterni coz puelion ad obedientiū instruit. Nihilq; aliud monet: nisi vt senibus quos prius instruxerat subditi sint: et exempla eorum resipient et imitantur. Sed ne prelati hoc audiētes: putarent subditi suis et non sibi humilitatis iura esse seruanda: pteriū generaliter admonendo subdit.

Omnes autem et senes docēdo: et iuuenes subsequēdo. **Humiliamini igitur.** Quae sit gratia quā pferit humilibus subdit: vt quo magis humiliari fuerint ppter ipsum tpe certaminis: et gloriofus exaltent tpe retributionis: humilitatē dicimus. vel qn aliquis p abluendis peccatis incipit salubriter attiri. Vel qn spontanea mētis deuotō pfectio res deo et hoib; būliantur. Vel qn ptra psecutores p patētis virtutē iuici animis armat. Et ad omne genus humilitatis seqū pgrna merces exaltatōis

Lanç leo rugi. Sicut rugitus leonis impedit aures ne alii sonus et cipient: sic diabolus fidelium mentes teredo: et illata suggestendo a via veritatis ne vocem christi audiant auertit.

Circuit. Lanç hostis obsidens muros clausos: explorat an sit pars aliqua muroz minus stabilis: cuius aditu ad interiora penetreret: offert oculis formas illicitas et faciles voluptates: ut visu destruat castitatem: aures per carnora: ut emolliat christianum rigorem. Lingua quicquid provocat: manum in iuris lacerantibus adcedem instigat: bonores terrenos promittit: ut celestes admetat. Et cum latenter non potest fallere: addit apertos terrores. In pace sub dolus: in persecuzione violentus: protra quem animus debet tantum esse paratus ad resistendum: quantum patitur est ille ad impugnandum.

Scientes eandem. Tanto maiorem habete fiduciam: quanto potest: quia non vos soli tentamini: sed ipsa passio quam vos fatigat est eadem et communis nostrae fraternitati: fraternalis ecclesie: quae est per totum mundum: et quia a constitutione mundi semper passi sunt iusti: pudeat vos solos per omnibus non possipati.

Scripsi. Vobis non ut impans: sed obsecrans et prestante autoritate scripturarum hanc esse veram gratiam quam scribendo per dico: quia non est in alio aliquo salus: in quo oportet vos salvos fieri. vel obsecrans vos ut facias hanc gratiam: in qua statim: quia ibi est: esse veram gratiam vestram et praescientem vobis. Qui gratiam spernit non gratiam minuit: sed hanc non suam: et non sibi utiliter reddit.

In babilone.

Romanum vocat babilonem: propter confusio nez multiplices idola triplex: in cuius medio sancta ecclesia abducens: et parva iam fulgebat sicut plebs israelitica parvo numero et captiuata sedens super flumina babilonis: absentiam sancte terre desebat: nec cantici domini in aliena terra cantabat: et bene dum auditores horabantur ad patientiam adversitatis presentium: dicit ecclesia que secundum est in babilone: non constituta: et in confusione tribulationum: quia sancta dei civitas a mixtione et pressione diaboli: non potest esse immunis.

Petrus. Istam eisdem quibus et primam scribit epistolam: electis prescelitis dispersionis ponti galatici capa: asie et bithinie: praesertim eos adversus pseudo quam veram doctrinam querentes: sius inducebant errores: ut quod

psecutoribus non cessarent: hereticis non cedant.

Herius et apo. Commendatur persona scribentis.

Coequalis. Coequalis sibi cognoscit non per circumcisionem: Sed quia eandem quam ipse accepit gratiam et fidem: et hanc per opera exercebat in iusticia. Hanc iusticiam non humana prudentia repente: nec legis institutio docuit: sed noster salvator in euangelio ostendit: nisi abundanter iustitia vestra plusquam scribant et phariseorum non intrabitis regnum celorum.

Gratia vobis.

In prima multiplicitate in hac adimpleat: quod illa incipientibus hanc perfectioribus scribit. Multiplicatur gratia bene proficiens in hac vita per fidem. Adimplebit pueritibus in alia vita per speciem: unde additum cognitione dei: et ut noscatis unum verum deum: et quem misit ihesum christum.

Quomodo oia nobis.

Ista adimplatur: ut per eum cognoscatis quomodo: et quam profecte sit nobis donata per gratiam eius: omnia dona: non infirmitatis sicut in veteri lege que nemine duxit ad perfecit. Hoc dona virtutis sue: quae sunt sufficientia ad vitam: et pietatem: quia omnia quecumque audiunt a pre-nota fecit. Vel si legat que ad vitam et pietatem donata est: ita exponit: ut cognoscatis quomodo dominus nobis omnia virtutis sue dona in vita modus nostrae capacitatibus habent: que virtus donata est ad vitam et pietatem sequenda.

Dropria gloria.

Non angelum non archangelum: sed seruandum misit: non in nobis aliquid boni per quod saluaremur inuenit: Sed infirmos et inglorios sua virtute repauit et gloria.

Maxima et preciosa nobis promissa donavit.

Ideam: vitam eternam: quam per eius cognitionem consequimur: vel que promisit nobis de conversione aliorum per nos: vel aduentu spiritus sancti: vel de potentia miraculorum donavit.

Nobis promissa donavit. Vel ideo nobis qui natura sumus in deo: qui magisterio ipsius corporaliter vel sumus: omnia sacramenta relata: et ideo maxima et preciosa spiritus sancti promissa donavit: ut per hoc etiam vos qui ex gentibus estis: qui carnaliter christum non vidistis: et divinitus naturae donaret esse principes: ut sicut nos promissa ab illo vel acceptimus: vel accepturos confidimus: sic et vos credentes de donis eius sitis idibus.